

Pořizování informačních zdrojů pro VaV v ČR (současnost a budoucnost?)

Karel Aim
Akademie věd České republiky

Struktura:

- Současný systém pořizování informačních zdrojů pro VaV
- Situace v Akademii věd ČR, role Knihovny AV ČR
- Možnosti pořizování informačních zdrojů pro VaV
(blízká? budoucnost?)

Současný systém

Národní politika výzkumu a vývoje České republiky 2000 (leden 2000)

V.4. INFORMAČNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA VaV – PODMÍNKA MODERNÍ VĚDY A VÝZKUMU

...

„Stav v knihovnictví je nejhorší, silně negativně se zde projevuje řada problémů - od resortní izolace přes právní vakuum (zákon pochází z r. 1959) až po devalvaci knihovnických fondů při každoročním krácení prostředků. ČR již dávno zde nestačí udržet kontakt ani v klasické podobě, natož v elektronické (hybridní knihovny).“

...

Současný systém

Národní politika výzkumu a vývoje České republiky na léta 2004-2008 (leden 2004, červen 2005, únor 2006)

IV.3.2 Informační infrastruktura

...

„[128a] Konsorciální přístupy k elektronickým informačním zdrojům pro VaV a k velkým databázím budou řešeny v rámci NPV III a tato problematika bude komplexně zohledněna i v nové národní politice výzkumu a vývoje po roce 2008.“

...

Současný systém

Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009-2015 (červen 2009)

Aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015 s výhledem do roku 2020 (duben 2013)

II.1.2. Infrastruktura pro VaV

...

„... V ČR také není dosud uspokojivě vyřešeno zajištění informační infrastruktury pro systém VaVaI.“

Současný systém

**Zákon č. 130/2002 Sb.,
o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků ...
(úplné znění zák. 211/2009 Sb.)**

„Pro účely poskytování podpory je **infrastrukturou** zařízení
nebo podpůrná činnost výzkumu, vývoje a inovací, která je
podporována z veřejných prostředků a která může zahrnovat

1. služby pro výzkum, vývoj a inovace

...

3. systémy pořizování a uchování dat

“
...

Současný systém

**Zákon č. 130/2002 Sb.,
o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků ...
(úplné znění zák. 211/2009 Sb.)**

**„Předmět podpory, způsoby jejího poskytování a
poskytovatelé**

§ 3

(1) Podporu, včetně podpory *infrastruktury* a podpory *velké infrastruktury*, lze poskytnout jen v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem, a to jako *účelovou* nebo *institucionální* podporu.“

Současný systém

Programy výzkumu, vývoje (a inovací) MŠMT :

- 1998-2000, LB „Rozvoj informační infrastruktury“
- 2000-2003, LI „Informační zdroje pro výzkum a vývoj“
- 2004-2008, 1N „Informační infrastruktura výzkumu“
- 2009-2011, VZ „INFOZ (Informační zdroje pro výzkum)“
- 2013-2017, LR „Informace – základ výzkumu“

Operační program Výzkum a vývoj pro inovace

(OP VaVpl, financovaný ze SF EU) – **PO3, výzva 4.3**

„Vybavení odborných vědeckých a oborových knihoven“

Od podzimu 2012, projekty končí max. do 30 měsíců od
Rozhodnutí o poskytnutí podpory

Institucionální podpora Náklady na činnost AV ČR

Konsorcium Web of Knowledge (od r. 2012)

Současný systém

Nevýhody:

- Nezaručená kontinuita
- Nesystémovost (např. WoK)
- „Soutěžení“, kde není na místě
- Nekoordinovanost (ad hoc kroky RVVI, OPO programů)
- Ekonomická neefektivita (vyjednávání cen, psaní projektů, duplicitní činnosti, ...)
- Administrativní zátěž (příjemci i poskyvatel)
- Fragmentární sledování využití informačních zdrojů, chybějící zpětná vazba
- ...

Situace v Akademii věd ČR, role Knihovny AV ČR

ElZ přístupné v AV ČR (financované KNAV):

- Web of Knowledge
- Scopus
- EBSCOhost – časopisy
- Emerald
- Oxford Reference Online
- ProQuest Central a STM
- Ulrichsweb

Situace v Akademii věd ČR, role Knihovny AV ČR

EIZ přístupné v KNAV a přihlášených ústavech AV ČR:

- American Chemical Society – 7 pracovišť
- BioOne
- JSTOR – 17 pracovišť
- SAGE Psychology – 2 pracoviště
- ScienceDirect – 25 pracovišť
- SpringerLink journals – 29 pracovišť
- Wiley Online Library (dříve Interscience) – 22 pracovišť

Situace v Akademii věd ČR, role Knihovny AV ČR

ElZ přístupné v KNAV:

- Elektronické knihy
  - Ebrary – Academic Complete Collection
  - EBSCOeBook – Academic Collection
- Anopress
- COTO.JE
- ISSN
- Nature 1987 -

Situace v Akademii věd ČR, role Knihovny AV ČR

ELZ nové 2013:

- **Nature 1987 -**
  - Nature Archive 1987-1996 + 2008
  - + aktuálních 5 let
  - povolen vzdálený přístup
- **ProQuest Central a ProQuest STM**
  - od 2013 přístupné v celé AV ČR
- **EBSCO eBook**
  - přístup do kolekce Academic Collection
  - přístup přes Portál elektronických časopisů
  - 137 242 elektronických knih [cit. 2013-06-12]
  - povolen vzdálený přístup

Situace v Akademii věd ČR, role Knihovny AV ČR

Archivy:

- Biological Abstracts 1987-2009
- Zoological Records 1978-2009

Zkušební přístupy:

- ProQuest Dissertations & Theses
- Periodicals Archive Online
- Ebrary

Konsorcia bez účasti KNAV, příp. v partnerství s VŠ:

Např. SciFinder (Chem. Abstracts Service)

Budoucnost

RVVI si uvědomuje nutnost změny

V připomínkách k návrhu programu „Informace – základ výzkumu“ (únor 2012):

„Dobu trvání programu zkrátit na 5 let do roku 2017 – s ohledem na potřebu změny způsobu financování elektronických informačních zdrojů jako formu podpory infrastruktur bude nezbytné zavést tyto možnosti do zákona č. 130/2002 Sb. a do praxe v ČR.“

Zdůvodnění:

„Je třeba změnit stávající způsob podpory financování elektronických informačních zdrojů (EIZ) ze státního rozpočtu, inspirovat se modely úspěšnými v zahraničí, vytvořit koncepční model finanční podpory EIZ, jako základní nezbytné informační infrastruktury pro VaV, a od roku 2018 tento model zavést do praxe v ČR.“

RVVI uvítala iniciativu NTK (M. Svoboda 27. 6. 2013)

RVVI se problémem zabývá

Budoucnost

Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků ...

- „Technická novela“
- „Novela AZV“ – zřízení Agentury pro zdravotnický výzkum
- „Novela TA ČR“ alias „Euronovela“

??????????????

285. zasedání RVVI (30. srpna 2013)

A1) „Euronovela“

„... Zpracování návrhu komplexní novely zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků“

A3) Příprava věcného záměru zákona o podpoře VaVal
„Zahájení diskuse o potřebě změn právní úpravy VaVal“

Budoucnost

Nový systém pořizování informačních zdrojů by měl (pro odstranění uvedených nedostatků) především

- Být řízen centrální „Autoritou“ s tímto zadáním:
- Koordinovat celkovou poptávku/nabídku informačních zdrojů
- Vést centralizované vyjednávání licenčních podmínek
- Připravovat pro RVVI kvalifikovaný návrh výdajů
- Zajišťovat respektování oborových specifik (granularita!)
- Zachovat autonomii VO v rozhodování (za daných podmínek, míry kofinancování, ...)
- Spolupracovat se zahraničními, příp. mezinárodními aktéry v dané oblasti a účastnit se mezinárodních konsorcií
- Sledovat a vyhodnocovat využití zdrojů → zpětná vazba

Budoucnost

Hlavní otázky týkající se „Authority“:

- Nová či stávající organizace (součást)?
- Právní subjektivita?
- Režim hospodaření?
- Speciální licenční podmínky (např. pro „edu“ verzi EIZ)?
- Forma podpory z veřejných výdajů – institucionální?
- Legislativní úprava?